

Seela Sellalle näytteleminen ei ole pelkästään ammatti vaan elämäntapa, jota hän aikoo jatkaa niin pitkään kuin pystyy. Suurimmat roolisuorituksensa hän on kuitenkin jo tehnyt.

SEELA SELLA

IKÄ
88

AMMATTI
näyttelijä, esiintyjä

KOULUTUS
Suomen teatterikoulu

ASUINPAIKKA
Helsinki

HARRASTUKSET
koirapuistoilu, mökkeily,
dekkarisarjat

PALKINTOJA

**Pro Finlandia -mitali (1993),
Venla-palkinto (2001),
kaksi Jussi-palkintoa (1985, 2007),
Näyttämötaiteen valtionpalkinto (2009) ja
Suomen Leijonan komentajamerkki (2023)**

"Unelmat tekevät elämästä kiinnostavaa"

TEKSTI Tuuli Turunen KUVAT Niila Haapakoski

Seela Sella on isänmaallinen ihminen, joka arvostaa Suomessa etenkin luontoa, koulutusta ja kulttuuria.

Munkkiniemeläisen asunnon seinät ovat täynnä taidetta, valokuvia ja kunnia-kirjoja. Suomen Leijonan Pro Finlandia -mitali roikkuu kehystettynä olohuoneessa. Pianon päällä lepäävät Jussi ja Venla-patsaat.

Ansiomerkkien määrä saattaisi yllättää, ellei tietäisi, kenen kodista on kyse.

– Keitin kahvit, mutta maitoa en millään ehtinyt ostaa, kun tänään on ollut taas niin kiire päivä, pahoittelee näyttelijälegenda **Seela Sella**, joka on juuri saapunut kotiinsa Teräsleidit-elokuvan jatko-osan kuvauksista.

Keittiön pöydällä odottaa almanakka, jossa ei äkkiseltään näyttäisi olevan ainutakaan vapaapäivää. Täysi kalenteri ei kuitenkaan ole Sellalle ongelma, päinvastoin.

– Tottakai minulla on joka päivälle jotakin ohjelmaa, vuorokauteenhan mahtuu 24 tuntia! Voin lomailla aina päivän siellä sun täällä, jos siltä tuntuu.

Paras paikka lomanviettoon on Sellan mukaan kesämökki Nokian Tottijärvellä. Dekkarisarjoista nauttiva Sella ei mökillään televisiota tarvitse, sillä luonnon elämänmenon seuraaminen riittää. Sellan vanhemmat rakennuttivat perheen kesäviikkoajan 1950-luvun lopulla.

Arvomaailma peräisin Pispalasta

Nokian lisäksi Sellalla on erityinen side Tampereen Pispalaan. Sella syntyi siellä vuonna 1936 ja vietti lapsuutensa punaisessa puutalossa Mäkikadulla.

Sellan elämän ensimmäinen vuosikymmen työläiskaupunginosana tunnetussa Pispalassa on vaikuttanut hänen maailmankatsomukseensa syvästi. Taiteilijoista, työläisistä ja laitapuolen kulkijoista koostunut asuinalue opetti, että naapurina autetaan, eikä humalaisia tarvitse pelätä.

– Isäni äiti oli töissä siivoojana Pispalan poliisiasemalla, jonne hän otti välillä minutkin mukaan. Siellä tapasin kaikenlaisia ihmisiä. Enimmäkseen paikallisia juoppoja, joiden kanssa tulen toimeen vielä nykypäivänäkin.

Vaikka Sellan lapsuus Pispalassa oli pääosin onnellinen, sitä varjosti sota-aika. Talvisota syttyi hänen ollessaan vasta kolmen vanha. Sella muistaa edelleen hälytys sireenien ja pommikoneiden äänet, joita paettiin naapurin perunakellariin.

Sodan kauhut näkyivät kotonakin, kun Sellan isä ryypäsi aina rintamalta lomille tullessaan. Isä oli etäinen niin humalassa kuin selvinpäin, ja sellaiseksi heidän suhteensa myös jäi.

– Isä osallistui molempiin sotiin, mutta ei hän niistä kotona puhuttu. Enkä minä isän syliin juossut, kun hän tuli käymään kotona. Mantteli haisi hirveälle ja oli joskus veressäkin, lisäksi tavaroiden mukana tuli luteita ja täitä. Ei se lapsesta kovin ihanaa ollut.

Taiteesta keinot traumojen käsittelyyn

Talvi- ja jatkosodassa Sellan äiti työskenteli tehtaalla valmistuen kaasunaamareita

ja auton kiilahihnoja. Tehdas pyöri vuorokauden ympäri, jolloin äidinäiti katsoi Sellan perään. Se onnistui helposti, sillä naiskolmikko asui Tampereella samassa osoitteessa.

Sotavuodet kuitenkin painoivat Sellan mummon sydäntä, sillä hänen punaisten puolella taistellut miehensä tapettiin sisällissodassa. Perhe ei koskaan toipunut tästä täysin.

Esimerkiksi Sellan mummon ja äidin oli alkuun vaikea hyväksyä Sellan jo edesmennyttä puolisoa **Elis Sellaa**, sillä tämän perhe oli taistellut aikoinaan valkoisten puolella.

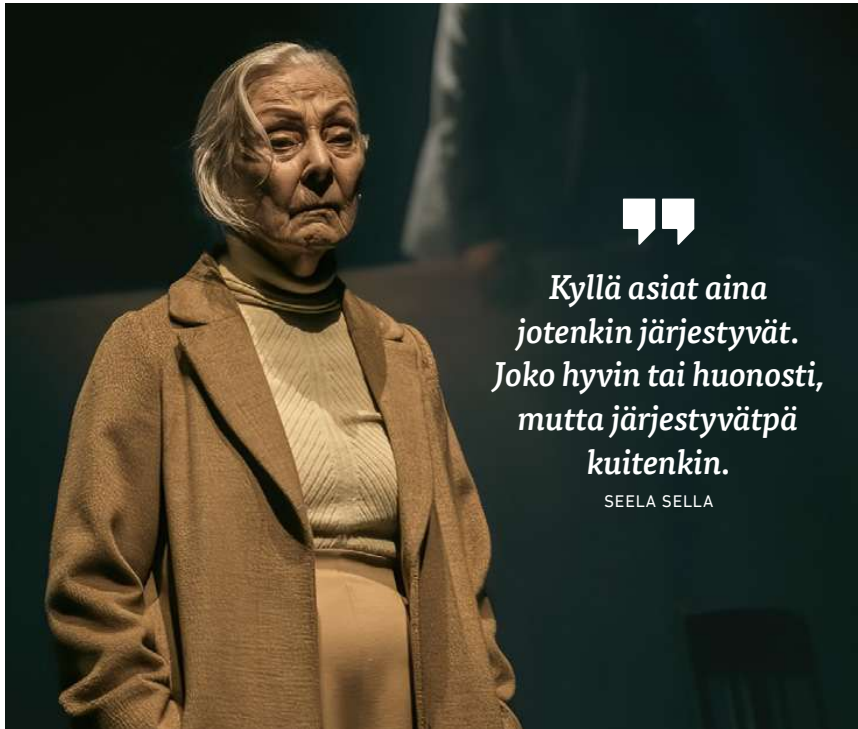
– Sisällissodat ovat kyllä kaikkein pahimpia, sillä niissä erimielisyydet tulevat jopa perheiden sisälle. Vaikka asioista voidaan vihdoinkin puhua, muistot kulkevat mukana läpi elämän. Minulle sodat ovat ennen kaikkea opettaneet, mitä tarkoittaa, kun ihminen pelkää.

Sellalle, kuten hänen edesmenneelle aviomiehelleen Elikellekin, keinot traumojen käsittelyyn löytyivät taiteesta. Pariskunta tapasi toisensa vuonna 1960 Turussa Sampoalinnan kesäteatterissa, jossa Sella näytteli ja Elis työskenteli talousjohtajana.

Elis kuoli rutiinileikkaukseen vuonna 1992. Sen jälkeen Sella ei ole avioitunut uudestaan.

– Olen ollut yli 30 vuotta sinkkuna, mutta en tunne itseäni yksinäiseksi. Päinvastoin, kunpa ehtisin edes joskus olla yksin! Minulla on iso lähipiiri, ja tietysti Nasu-koira, jota ihanampaa ei voi olla. Miesten suhteen rima on korkealla, enkä usko, että kukaan minun kelkassani edes pysyisi.

Eichmann – mistä yö alkaa -esityksessä Sella näytteli filosofi Hannah Arendtia ja Timo Torikka holokaustin toteutuksen suunnitellutta natsijohtajaa Adolf Eichmannia.

KUVA: MIKKI KUNTU/KANSALLISTEATERI

Kyllä asiat aina
jotenkin järjestyvät.
Joko hyvin tai huonosti,
mutta järjestyvätpä
kuitenkin.

SEELA SELLA

Maaailma ei kaadu epäonnistumisiin

Sotien jälkeen Sellan elämässä koittivat valoisammat ajat. Hän varttui aikuiseksi vahvojen naisten ympäröimänä, joille teatteri oli tärkeä osa elämää: äidinäiti oli yksi Valkeakosken työväennäyttämön perustajista, ja äitikin haaveili näyttelijän urasta.

Sella oli innokas esiintyjä jo pikkutyöstä lähtien. Äitinsä kannustamana hän suoritti ensin keskikoulun, pyrki parikymppisenä teatterikouluun ja pääsi sisään ensi yrittämällä. Siihen aikaan uusia mahdollisuuksia ei olisi edes annettu. Sen jälkeen Sella on tehnyt lukemattomia teatteri- ja elokuvaroleja, runoesityksiä ja puhujakeikkoja.

– Näyttelijänä parasta on nähdä oman työn merkitys. Riittää, kun edes yksi ihminen tulee kertomaan, että näki esityksen juuri oikealla hetkellä ja vaikuttui kokehastaan. Silloin olen onnistunut työssäni.

Vaikka Sella on noussut lavalle jo tuhansia kertoja, kriittinen suhtautuminen omaan tekemiseen ei ole hellittänyt. Vuosien kokemus on kuitenkin opettanut, ettei maailma kaadu epäonnistumisiin.

– Kerran olin Siilinjärven kirkossa lukemassa runoja, kun ajatus karkasi kesken esityksen. Sattumalta yleisössä istui

näyttelijäkollegani **Sinikka Sokka**, joka otti tilanteesta kopin ja huusi parvelta, miten runo jatkuu. Me molemmat saimme aplodit, ja yleisö luuli, että juttu oli ennalta suunniteltu.

Juutalaisuus osa identiteettiä

Mieleenpainuvimman roolisuorituksensa Sella teki viitisen vuotta sitten **Adolf Hitlerin** roolissa, Kansallisteatterin ja Tampereen Työväen Teatterin yhteistyönä toteuttamassa produktiossa Hitler ja Blondi.

1970-luvun kynnyksellä aviomiehenensä myötä juutalaiseksi kääntynyt Sella sai roolissaan tutustua Hitleriin uudella tavalla. Näytelmän avulla hän ymmärsi, ettei kukaan ihminen ole yksinomaan paha tai hyvä, vaan asiat riippuvat monista olosuhteista.

– Kulttuuri lisää ihmisten empatiakykyä, ja ilman empatiaa ihminen ei erota, mikä on oikein ja mikä väärin. Minusta jokaisella pitäisi olla oikeus kulttuurielämyksiin. Kannustan myös varusmiehiä ammentamaan kulttuurista: huumorista, musiikista ja elokuvista saa energiaa!

Sellan kulttuuritaustaan vaikuttaa vahvasti juutalaisuus. Hän on ollut juutalainen yli 50 vuotta, asunut aikoinaan Israe-

lissa ja kasvattanut lapsensa juutalaisiksi. Poika **Ariel Sella** muutti Israeliin 1980-luvulla ja asuu siellä edelleen perheineen. Sellaa maan tilanne ahdistaa.

– Poikani on jo niin vanha, ettei häntä enää sotaan laiteta, mutta 22-vuotias pojanpoikani on käynyt armeijan Israelin merivoimissa. Pelkään kauheasti, että hän joutuu rintamalle.

Gazan sodan myötä Sella ja hänen perheensä on saanut osakseen ikävää palautetta. Hän on pahoillaan, että Israelin toiminnan vuoksi kaikki juutalaiset leimataan pahoiksi. Sellan mukaan tilanne Lähi-idässä on monimutkainen, ja Israelin kansa hyvin kahtiajakautunut.

Palautetta presidentille

Juutalaisuus oli kantava teema myös Sellan viimeiseksi jääneessä isossa roolisuorituksessa vuosi sitten. Eichmann – mistä yö alkaa -näytelmä käsitteli ihmisen pahuutta SS-everstiluutnantti **Adolf Eichmannin** hirmutekijöiden kautta.

Kansallisteatterissa Pohjoismaiden kantaesityksen kutsuvieraslistalla oli muun muassa tasavallan presidentti **Alexander Stubb**.

– Esityspäivänä sain kännykkääni tekstiviestin, jossa luki: ”Pahoittelut, mutta olen valitettavasti estynyt tulemaan ensi-iltaan, sillä minulla tulikin yllätykseikka Brysseliin, terveisin Alex.” Koko päivän mietin vain, että kuka hemmetin Alex? Myöhemmin tajusin, että viestin lähettäjä oli tietysti herra tasavallan presidentti!

Lopulta Stubb kuitenkin pääsi nauttimaan kulttuurielämyksestä, eikä kyseessä ollut suinkaan ainoa kerta, kun Sella ja Stubb tapasivat toisensa. Sellalla on ollut presidentille painavaa sanottavaa ainakin maanpuolustukseen liittyen.

Sellan tyttären, **Ilana Sellan**, poika **Jonatan** sairastaa ykköstyypin diabetesta, minkä vuoksi hänellä ei ole armeijaan asiaa, vaikka innostusta kyllä olisi. Isoäitiä asia suorastaan vihastuttaa.

– Jontulla on ollut diabeteskohtaus viimeksi vuosia sitten, ja silloin alkoholilla oli osuutensa asiaan. Mielestäni Jontun kaltaisilla nuorilla pitäisi olla sananvaltaa, kun arvioidaan, ovatko he palveluskelpoisia. Lähtökohtaisesti nämä nuoret itse kylä tietävät, millä tavoin sairaus vaikuttaa elämään ja miten sen kanssa eletään.

Sellan tyttärenpojalle C-paperit oli niin kova pala, että äitinsä kaksoiskansalai-

suuden myötä hän jopa harkitsi armeijan käymistä Israelissa, jossa 1. tyyppin diabetes ei ole este varusmiespalvelukselle. Sella ei käsitä, miksi Suomessa käytäntö on niin tiukka.

– Väkilukuun suhteutettuna Suomessa on eniten tyyppin 1 diabetesta sairastavia ihmisiä maailmassa. Jos näille herkässä iässä oleville nuorille väitetään, ettei heitä tarvita, siitä voi koitua aivan valtavia ongelmia.

Sella eritoten pelkää, millaisen viestin tämä välittää tuleville sukupolville.

– Näitä nuoria ei kerta kaikkiaan ole varaa jättää maanpuolustuksen ulkopuolelle. On aivan kestävämpiä levittää tuhan sille nuorille sellaista sanomaa, etteivät he kelpaa. Sillä voi olla pitkäaikaisia seurauksia myös tulevaisuuteen.

Lakisääteinen maanpuolustusvelvollisuus on Sellan mielestä hyvä asia. Myös naisten vapaaehtoinen asepalvelus sekä siviilipalveluksen mahdollisuus saavat Sella pisteitä. Isänmaallisena ihmisenä Sella arvioi, että olisi jopa itsekin saattanut aikoinaan lähteä inttiin, jos se vain olisi ollut hänen nuoruudessaan mahdollista.

”Asiat aina jotenkin järjestyvät”

On selvää, että 88-vuotiaan Sellan elämän aikana moni asia yhteiskunnassa on muuttunut. Tulevaisuuteen hän ei suhtaudu optimistisesti tai pessimistisesti, vaan pitkän mietinnän jälkeen toteaa olevansa lähinnä realisti.

– Kyllä asiat aina jotenkin järjestyvät. Joko hyvin tai huonosti, mutta järjestyvät kuitenkin, ja siitä sitten on vain mentävä eteenpäin.

Vanheneminen on aihe, jota Sella pyydetään toistuvasti käsittelemään puhujakeikoillaan. Hän ei kuitenkaan ehdi miettiä asiaa, vaikka toisinaan ikä pakottaa hidahtamaan tahtia, kun esimerkiksi paitaa napittaessa sormet eivät liikukaan enää yhtä ketterästi.

Valitettavasti vakavimmatkin terveyshuolet ovat koskettaneet Sellan elämää. Viime syksynä hän sai kauppareissullaan aivoinfraktin. Sella onneksi toipui tapauksesta hyvin, ja vaikka ajokortti lähti hyllylle hetkeksi, hän suoritti inssin sittemmin uudelleen.

– Sairastumisen myötä lapset hankkivat minulle turvarannekkeen, jonka hälytysjärjestelmä on muutaman kerran lauennut vahingossa. Sitten kaiuttimesta ihana naisääni on tiedustellut, onko kaik-

ki hyvin ja olenko järjissäni. Naiselle olen vastannut, että järjissäni en ole ollut enää vuosikymmeniin.

Ilman empatiaa ihminen ei erota, mikä on oikein ja mikä väärin.

SEELA SELLA

Unelmat täytetään päivä kerrallaan

Sellasta olisi hienoa, jos ikääntymiseen voitaisiin suhtautua hieman rennommalla otteella. ”Ei tehrä tästä ny numero”, hän täsmentää tamperelaisittain. Ikääntymiseen liittyy Sellan mukaan ennako-odotuksia, jotka eivät aina pidä paikkaansa.

– En oikein pidä sellaisesta ”kun minä olin nuori niin sitä ja tätä, joten pitäisi

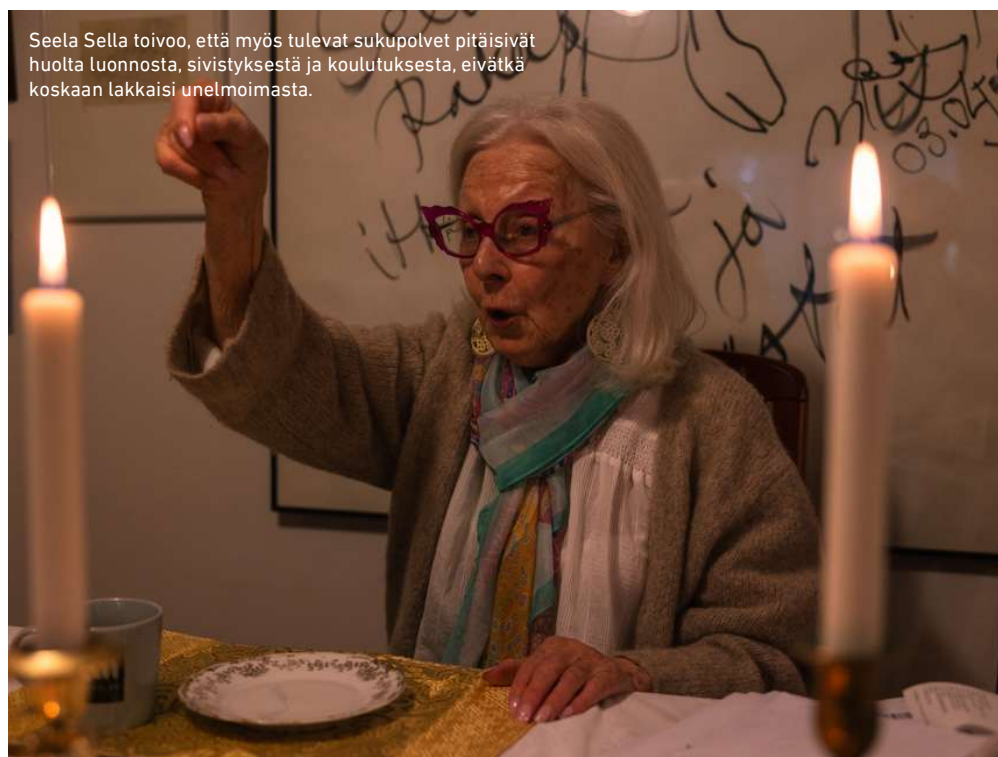
tehdä noin ja näin” -puheesta, jota nuorille syötetään sillä ajatuksella, että elämäkokemus korreloi automaattisesti viisauden kanssa. Vanhuus tulee väistämättä kaikille, mutta ei se kyllä aina viisautta tuo mukanaan.

Yhden elämänohjeen Sella haluaa kuitenkin nuorille antaa: unelmista on pidettävä kiinni, koska ilman niitä ei jaksaa elää.

– Ei tarvi haaveilla mistään lottovoitosta, vaan unelmat voivat olla ihan pieniäkin. Tärkeintä on, että niitä kohti mennään päivä kerrallaan ja ne täyttyvät pikkuhiljaa. Unelmat tekevät elämästä kiinnostavaa.

Omia unelmiaan Sella ei kuitenkaan avaa, sillä hänen mukaansa niistä kaatoaisi silloin taikuus. Sen verran hän paljastaa, että lähitulevaisuudessa toiveena olisi mökkireissu Nasun kanssa, vaikka työrintamalla tekemistä riittää.

– Kun kalenterissa lukee ”tunti kiusata koiraa”, niin silloin siihen väliin ei pääse kukaan eikä mikään. Nasu on minun personal trainer, psykiatri ja leikkikaveri. Katsotaan nyt, kumpi meistä lähtee ensin, mutta kyllä Nasu jää minun viimeiseksi koirakaverikseni. ■

Seela Sella toivoo, että myös tulevat sukupolvet pitäisivät huolta luonnosta, sivistyksestä ja koulutuksesta, eivätkä koskaan lakkaisi unelmoimasta.